

**Ақмола облысы білім басқармасының
Степногорск қаласы бойынша Ақсу
кентінің № 2 жалпы білім
беретін мектебі " КММ
психологиялық қызмет жұмысының
талдауы**

2023-2024 оқу жылы

**Ақмола облысы білім басқармасының Степногор қаласы бойынша Ақсу
кентінің № 2 жалпы білім беретін мектебі " КММ Психологиялық
қызметтің жұмысын талдау**

Педагог-психолог өзінің психологиялық қызметін психологиялық қызметтің қойылған мақсаттары мен міндеттеріне, бір жылға арналған жұмыс жоспарына сәйкес бағыттар бойынша жүзеге асырады.

Психологиялық қызмет өз қызметін психодиагностикалық, дамытушылық (түзету), консультативтік, психологиялық-педагогикалық ағарту, консультативтік, ұйымдастырушылық – әдістемелік бағытта жүзеге асырады.

Мақсаты: білім алушылардың психологиялық денсаулығын сақтау, білім беру ұйымдарында қолайлы әлеуметтік-психологиялық ахуал жасау және білім беру процесіне қатысушыларға психологиялық қолдау көрсету.

Тапсырмалар:

Білім алушылардың тұлғалық және зияткерлік дамуына жәрдемдесу, өзін-өзі тәрбиелеу және өзін-өзі дамыту қабілетін қалыптастыру;

Оқушыларға тез дамып келе жатқан ақпараттық қоғам жағдайында олардың табысты әлеуметтенуіне психологиялық көмек көрсету;

Әрбір білім алушыға оның жеке басын психологиялық-педагогикалық зерттеу негізінде жеке көзқарасты қамтамасыз ету

Оқушылардың психологиялық денсаулығын қорғау;

Білім беру процесі субъектілерінің психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін арттыру;

Оқушылардың девиантты әрекеттерін ескерту және оларды уақтылы түзету.

Психологиялық денсаулықты сақтау принциптері:

Денсаулық сақтау ортасын құруға жәрдемдесу.

Психодиагностикалық іс-шараларды жүргізу.

Жеке, жеке көзқарасты жүзеге асыру

Күтілетін нәтиже:

Педагогтармен жоспарланған бірлескен жұмыстағы келісімділік.

Психологиялық-педагогикалық қолдауды уақтылы көрсету. Ата-аналарға психологиялық білім беру. Балаларды тәрбиелеу мәселелерінде ата-ана құзыреттілігін арттыру

Мектепке байланысты балалардағы ситуациялық мазасыздықты жеңілдету.

Бейімделудің ауыртпалықсыз өтуін қамтамасыз ету. Балалардың өмірлік белсенділігін, өзін-өзі бағалауын және өзіне деген сенімділігін арттыру.

Оқу жылының басында білім алушылардың психологиялық денсаулығын сақтауға, білім беру ұйымдарында қолайлы әлеуметтік-психологиялық ахуал құруға және білім беру процесіне қатысушыларға психологиялық қолдау көрсетуге бағытталған бағдарламалар жасалды, олар мыналарды қамтыды:

- 1, 5, 10 сынып оқушыларының бейімделу процесін психологиялық-педагогикалық қолдау;
- Аутодеструктивті мінез-құлық және тәуекел тобындағы балаларды психологиялық педагогикалық сүйемелдеу ;
- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу ;
- Психологиялық-педагогикалық дарынды сүйемелдеу ;
- Есептің әртүрлі түрлерінде тұратын психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу ;
- Оқушыларды ҰБТ-ға, емтихандарға, ББЖМ-ға дайындауды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу;
- Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қорқытудың, жыныстық қол сұғылмаушылықтың, зорлық-зомбылықтың алдын алу;
- Кәсіптік бағдар беру жұмысын психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу және басқалар

Әр бағдарламаның құрамдас бөліктері келесі бағыттар болды: психологиялық-педагогикалық диагностика; Психологиялық кеңес беру және ағарту; түзету-дамыту жұмысы; профилактикалық жұмыс; іс-шаралар жоспары

Психодиагностикалық бағыт:

Оқытудың барлық кезеңінде білім алушыларды терең әлеуметтік психологиялық зерттеу, жеке тұлғаның жеке ерекшеліктері мен бейімділігін, оның оқыту мен тәрбиелеу процесінде, кәсіби өзін-өзі анықтаудағы әлеуетті мүмкіндіктерін анықтау, сондай-ақ оқытудағы, дамытудағы, әлеуметтік бейімделудегі бұзушылықтардың себептері мен механизмдерін анықтау. Әлеуметтік-психологиялық диагностика жеке де, оқушылар тобымен де жүргізіледі.

Диагностикалық тексеру барысында алынған деректерге талдау жүргізгеннен кейін педагог – психолог қорытынды жасайды. Түзету жұмыстарының жетекші бағыты мен реттілігі анықталады. Диагностика нәтижелері Мектеп мұғалімдеріне, ата-аналарға жеткізіледі.

2023-2024 жылдары мектепте келесі диагностикалық зерттеулер жүргізілді

Бастауыш мектеп

Бірінші сынып оқушылары арасында психикалық процестердің даму деңгейін диагностикалау мақсатында Р. Екжанованың әдістемесі жүргізілді .

Әлеуметтік-психологиялық портреттер жасалды, қиындықтарға тап болған көмек көрсету жолдары анықталды.

Зерттеу нәтижелері бойынша мектепте одан әрі тиімді оқыту үшін ұсыныстар берілді. Жұмыс "мектеп өміріне кіріспе", "Новичок" бағдарламалары бойынша, балаларды біріктіру, сынып сағаттары, әңгімелер арқылы адамгершілік тәрбие беру бойынша жүргізілді.

Жыл басында 1 сынып оқушылары арасында бейімделу процестеріне зерттеу жүргізілді (мұғалімдер мен ата-аналарға "мектептегі дезадаптацияны" анықтау үшін сауалнамалар қолданылды (Рахманқұлова әдістемесі).

Осы оқу жылында тәуекел тобындағы балалармен мақсатты түзету жұмыстары, сондай-ақ сұраныс бойынша ата-аналармен консультациялық жұмыстар жүргізілді. Алынған нәтижелерге сүйене отырып, оқушылардың бейімделуіне мыналар әсер етеді деген қорытынды жасауға болады: психофизиологиялық факторлар; әлеуметтік-психологиялық (жаңа мектеп жағдайлары, ата-аналардың балаларының даму ерекшеліктері туралы білімінің жеткіліксіз деңгейі).

Осы балалар тобымен "мектеп өміріне кіріспе" түзету сабақтары өткізілді. Сынып жетекшілеріне: ұсынымдар берілді, ата-аналар жиналысында ата-аналарға "бала бірінші сыныпқа барады" жадынамалары таратылды. Ақпарат мектептің сайтында, әлеуметтік желілерде, "Кунделик" ақпараттық алаңында қайталанды

Орта мектеп.

5-сынып оқушыларының орта мектеп жағдайына бейімделу процесін диагностикалау, жаңа мұғалімдермен қалыптасқан қарым-қатынас, сынып жетекшісі сыныптағы құрдастарымен қарым-қатынас.

Қолданылатын әдістер :

Мектеп мотивациясын анықтау (Н.Г. Лусканова бойынша). Мектептегі мотивация деңгейіне әсер ететін негізгі факторлар: ақыл-ой қабілеттерінің деңгейі, сыныптағы қарым-қатынас сипаты, жеке мұғалімдермен қарым-қатынас ерекшеліктері, сынып жетекшісінің жеке басы, ата-аналардың ұстанымы.

Мектептегі басым сезімдерді бөліп көрсетуге, тәжірибенің жеке сипатын және сыныптың жалпы "эмоционалды портретін" анықтауға мүмкіндік беретін "Менің сыныбым" сауалнамасы

Бақылау

Зерттеу нәтижелері келесідей:

- "Жеңіл" пәндер 5-сыныпта ең эмоционалды түрде қабылданады, психологиялық тұрғыдан ыңғайлы болып саналады: дене шынықтыру, Көркем еңбек, музыка. Оқушылардың пікірінше, ең қиыны-ағылшын тілі, математика, қазақ-орыс тілі, әдебиет және жаратылыстану сабақтары.

-Орта буын оқушыларының көпшілігі жаңа нәрселерді тануға, ой-өрісін кеңейтуге, ал жалпы мектепте: сыныпта сүйікті мұғалімдермен және достарымен қарым-қатынас жасауға тартылады.

- Оқушылардың 56% - ы өздерін жақсы оқиды деп санайды, жеке ұйымдастырылмау оларға кедергі келтіреді және оқуда еңбекқорлықты арттыру мақсатын қояды.

- Кейбір балалар мектептен кейін эмоционалды және психикалық шаршауды сезінеді. Бұл сезім объективті, өйткені Орта буындағы ақпараттық және эмоционалды жүктеме бастапқы блокқа қарағанда едәуір жоғары. Жалпы, мектептің орта буынына деген көзқарас, оқу мотивациясы оң.

Диагностикалық зерттеулер көрсеткендей, отбасылардың шамамен 28% - школь оқушының күн тәртібі дәл сақталмайды. Бұл отбасыларда балалар 23 сағаттан кейін кеш ұйықтайды, сондықтан таңертең сабаққа ояну қиынға соғады. Себебі кейбір оқушылар сабақты Кешке қарай аяқтайды.

Балалармен "Новичок" бағдарламасы бойынша әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру бойынша тренингтер өткізілді балалардың көпшілігінде өздерінің жетістіктері мен сәтсіздіктеріне барабар көзқарас, сенімді мінез-құлық байқалады. Құрдастарымен және мұғалімдермен қарым-қатынаста қиындықтарға тап болған оқушылар басқалармен қарым-қатынаста шиеленісті азайтты.

Ата-аналар жиналысында 5-сынып оқушыларының жас ерекшеліктері "бесінші сыныпқа бірінші рет" зерттеу нәтижелері айтылды. 5 сыныптағы бейімделу жалпы сәтті болады деген қорытынды.

9-сыныптарда өзін-өзі бағалауды зерттеу үшін "өзін-өзі бағалау" диагнозы қойылды. Диагностика нәтижелері студенттердің өзін-өзі бағалауы қалыпты шектерде деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Осы зерттеудің нәтижелерімен сынып жетекшілері, сондай-ақ оқушылардың өздері танысты.

9 сынып түлектерінің кәсіби ниеттерін зерттеу үшін, психологиялық қызмет жеке тұлғаның типі мен кәсіби қызмет саласының өзара байланысы, оқыту бейінін таңдау мақсатында оқушылардың қабілеттерін анықтау бойынша мониторинг жүргізді.

Оқушылардың профилін таңдау негізінде ата-аналардың, мұғалімдердің, психологтың, мектеп әкімшілігінің ұсыныстары, оқушылардың өз қалауы ескеріледі.

Кешендегі оқушылар өздерінің бейінін анықтайды: таңдау мотиві, нарық қажеттіліктері, қабілеттері, білімі, дағдылары, осы бейіндік топтағы психологиялық жайлылығы.

9-сыныптарда психодиагностикалық зерттеулер үшін келесі әдістер қолданылды:

Е. Голомстоктың "Мүдделер картасы" оқушылардың оқу пәндеріне (білім салаларына) олардың бейімділіктеріне қызығушылықтарының айқындылығын анықтауға арналған

Е. А. Климова "Дифференциалды диагностикалық сауалнамасы" оқушылардың қызығушылықтары мен бейімділігін ертерек анықтауға, олардың қалауын еңбек пәні бойынша жіктелген мамандықтардың негізгі түрлеріне бөлуге арналған: "Адам - Табиғат", "Адам-Техника", "Адам-Адам", "Адам-Белгі", "Адам-Көркем образ"

Оқу мотиві оқушылардың өзін-өзі тәрбиелеуге деген ұмтылысын, білім алу тәсілдерін өз бетінше жетілдіруге бағытталғандығын көрсетеді. 9 "А", 9 "Б" сынып оқушылары арнайы орта оқу орындарына түсу нұсқасын қарастырды. Оқуды 10 "А" сыныпта-6 адам, 10 "Б" сыныпта -3 адам жалғастырады.

Тестілеу қорытындысы бойынша оқушылардың барлық факторлар бойынша мамандықтарды таңдауы бойынша оң үрдісті атап өтуге болады, мамандықты таңдау мотивациясы еркін болып табылады, бұл оқушылардың кәсіптер әлеміне деген жан-жақты мүдделері, өз қалауы туралы айтады. "Менің баламды таңдау, болашақты таңдау" ата-аналар жиналысында оқушылар, сынып жетекшілері, сондай-ақ оқушылардың ата-аналары тестілеу нәтижелерімен танысты. "Негізгі мектеп түлегіне өз қалауынша мамандық таңдауға қалай көмектесуге болады", "біз және Мамандықтар әлемі" консультациясы.

Мектептегі педагог-психологтың кәсіби бағдар беру жұмысы оқушыға кәсіби таңдау мәселесін дұрыс шешуге көмектесуге арналған. Сондықтан жұмыстың бұл түрі түзетілді.

Биылғы жылы оқу процесіне үлкен жүктемеге байланысты (ББЖМ –ға дайындық) оқушыларға диагностикалық әдістерді қосымша онлайн режимдерде, сайттарда өту ұсынылды. Ұсыныстар, жадынамалар, сілтемелер берілді, бейнероликтер дайындалды.

Қорытындылар.

Жүргізілген диагностикалық жұмысты бағалай отырып, қолда бар әдістер мен өзінің кәсіби білімі білім беру процесіне қатысушылардың әртүрлі проблемалары мен бұзушылықтарын дәл және толық анықтауға мүмкіндік береді деген қорытынды жасауға болады.

Білім беру кеңістігін психологиялық сүйемелдеу жөніндегі жұмыстың маңызды бағыттарының бірі білім туралы Заңға, облыстық және қалалық білім бөлімдерінің жұмыс жоспарына, педагог - психологтың кәсіби қызметінің әдістемелік ұсынымдарына сәйкес жүргізілетін суицидтік бағыттылықтың алдын алу және алдын алу жөніндегі жұмыс болып табылады.

Бағдарлама жасалды және жұмыс жоспары түзетілді

Мақсаты: оқушылардың өмірге оң бейімделуін қалыптастыру, адамның өздері, басқа адамдар және жалпы әлем арасындағы салыстырмалы түрде тұрақты қарым-қатынасқа саналы түрде қол жеткізу процесі ретінде.

Тапсырмалар:

* Шұғыл көмек пен қорғауға мұқтаж балаларды анықтау, алғашқы шұғыл көмек көрсету;

- * Баланың қауіпсіздігін қамтамасыз ету, стресстік жағдайды жеңілдету;
- * Психикалық жағдайда, қарым-қатынаста, дамытуда және оқытуда туындайтын проблемаларды уақтылы алдын алу және тиімді шешу мақсатында әрбір білім алушының психологиялық-педагогикалық мәртебесінің ерекшеліктерін зерделеу;
- * "Мен" позитивті бейнесін, жеке тұлғаның ғана емес, басқа адамдардың да бірегейлігі мен бірегейлігін қалыптастыру.

Күтілетін нәтиже:

Педагогтармен жоспарланған бірлескен жұмыстағы келісімділік. Психологиялық-педагогикалық қолдауды уақтылы көрсету. Ата-аналарға психологиялық білім беру. Балаларды тәрбиелеу мәселелерінде ата-ана құзыреттілігін арттыру. Мектепке байланысты балалардағы ситуациялық мазасыздықты жеңілдету. Бейімделудің ауыртпалықсыз өтуін қамтамасыз ету. Балалардың өмірлік белсенділігін, өзін-өзі бағалауын және өзіне деген сенімділігін арттыру.

Білім беру процесіне қатысушылар(5-11 сыныптар) бағдарлама жұмысына қатысты "Орта білім беру ұйымдарында білім алушылар арасында аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу"

Осы бағдарламаның жұмысы мынадай түрлері мен бағыттары бойынша қызметті көздейді:

- * Оқушылар арасындағы қарым-қатынас пен жанжал жағдайларын реттеу
- * Отбасылық қатынастарды зерттеу.
- * "Тәуекел тобындағы" білім алушылармен жеке / топтық жұмыс
- * Аутодеструктивті мінез-құлыққа бейім оқушылардың деректер банкіні қалыптастыру
- * Эмоционалды-жеке ерекшеліктерін, қарым-қатынастарын зерттеу (сынып ұжымында, 5,6 сынып оқушылары
- * Мазасыздық деңгейін, суицидтік бейімділікті зерттеу (суицидтік фокусты зерттеу сынағы)

Тренингтер, сынып сағаттары, дағдарыс жағдайына тап болған кәмелетке толмағандар мен ата-аналарға кеңес беру, оқушыларға, ата-аналарға отбасындағы қарым-қатынас мәселелері бойынша психологиялық топтық және жеке кеңес беру, ұсынымдар, тәуекел тобындағы оқушылардың қатысуын бақылау.

Осы бағдарлама шеңберінде тәуекел тобындағы кәмелетке толмағандар анықталған жағдайда "іс-қимыл алгоритмі" қолданылады. Психологиялық - педагогикалық сүйемелдеу бойынша тәуекел тобындағы әрбір анықталған жасөспірімге жеке жұмыс жоспары жасалады. Сондай-ақ, күн сайын мектепке, сабақтарға, эмоционалды жағдайға, сынып ұжымындағы қарым-қатынасқа бақылау жасалады.

5-6 сынып оқушылары арасындағы мазасыздық деңгейін анықтау бойынша жедел диагностика.

Зерттеу көрсеткендей, әлеуметтік қауіпті мінез-құлық деңгейі бар Студенттер. Мазасыздықтың жоғары деңгейі анықталған жоқ.

Осы бағдарламаның диагностикалық жұмысымен қамтылған 7-11 сынып оқушылары - 77. Диагностикадан өтті - 76. Бас тарту -1 (мүгедек бала) бақылау тобы-2, тәуекел тобы-0

Өткізілген іс-шаралар балалардың мазасыздығын, агрессиясын арттыру деңгейінің алдын алуға ықпал етеді. Педагог-психологтар сонымен қатар мектеп мұғалімдерінің өтініші бойынша жұмыс істейді, мектепте әр жас кезеңінде оқушылардың қалыпты психологиялық дамуы мен жеке басын қалыптастыру үшін қажетті қолайлы психологиялық оқыту мен тәрбиелеу жағдайларының сақталуын қадағалайды.

Жыл бойы оқушылармен, ата-аналармен және педагогтармен ағартушылық және консультациялық жұмыс.

Мектепте оқушыларға арналған психологиялық клубтың жұмысы ұйымдастырылды. Клуб жұмысының мақсаты-өзіне және басқа адамдарға деген оң көзқарасты ынталандыру; оқу іс-әрекетін рефлексиялауды үйрену, өз мәселелерін, қиындықтарға тап болған кезде жеке басының ерекшеліктерін түсіну, оларды жеңуді үйрену; өзін-өзі дамыту қажеттілігін қалыптастыру.

Психологиялық клубтардың кездесулерінің мазмұны білімді берудің теориялылығы мен біржақтылығын жоққа шығарады, белсенді формалар арқылы интерактивті өзара әрекеттесуді, ақпарат алмасуды, тәжірибе алмасуды ұйымдастыруға мүмкіндік береді, білім мен тәжірибенің жетіспеушілігін толықтырады, белгілі бір әдістер арқылы өзін, мінез-құлқын, оның басқаларға әсерін түсінуге және түсінуге, салдарын көруге және қоршаған әлеммен өзара әрекеттесудің жаңа тетіктерін жасауға мүмкіндік береді.

Клубтың мазмұнын әзірлеуде қолданылатын психологиялық технологиялар мен әдістер қарым-қатынасты әртараптандыруға, хабардарлықты жеңілдетуге, қатысушыларды тәжірибені сезімтал игеру арқылы өткізуге мүмкіндік береді, бұл өмірде одан әрі қолдану үшін ерекше құндылық болуы мүмкін.

Отбасы мен мектеп арасындағы ынтымақтастықтың қажеттілігі мен маңыздылығы ешқашан күмән тудырмады. Мектептің балаларды оқыту жұмысының тиімділігі көбінесе оның осы процесте отбасымен қаншалықты қарым-қатынас жасайтындығына байланысты.

2023-2024 оқу жылында "Адамның үйлесімді дамуының ұлттық институты" КЕАҚ ғылыми – әдістемелік кеңесінің бекітуімен және Шешімімен, 2023 жылғы 15 тамыздағы №3 хаттама, мектепте ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығының жұмысы ұйымдастырылды. (Ата-аналарды психологиялық - педагогикалық қолдау орталығы – АПШКО)

Ата-аналарды педагогикалық қолдаудың міндеттері

Задачи педагогической поддержки родителей:

1) балалардың әл-ауқатын қамтамасыз ету үшін ата-аналардың педагогикалық мәдениетін, психологиялық-педагогикалық және әлеуметтік құзыреттерін дамыту үшін ата-аналарға жүйелі педагогикалық қолдау көрсетуді ұйымдастыру;

2) орта білім беру ұйымы мен отбасы арасындағы балаларды тәрбиелеу мен дамытудағы өзара іс-қимылды нығайту;

3) балаларды тәрбиелеу және дамыту үшін ата-аналардың жауапкершілігін арттыру

Мектепте "Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығын құру туралы" 10.10.2023 ж. №558 бұйрық шығарылды. Оқу жылы ішінде әдістемелік ұсынымдар мен ережелерге сәйкес іс-шаралар өткізілді. Ай сайын оқушылардың жас және психологиялық ерекшеліктеріне сәйкес іс-шаралар өткізілді. Сабақтардың мазмұны балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес балалардың әл-ауқаты контекстіндегі "Біртұтас тәрбие бағдарламасы" мен ұлттық құндылықтарға негізделген. Кездесулер, іс-шаралар ата-аналарды педагогикалық қолдау бағдарламасына сәйкес өткізілді.

Әр түрлі тақырыптағы ақпарат мектептің сайтына қойылады, ата-аналардың, педагогтардың, оқушылардың чаттарына "Instagram", "Ватсапп", "Кунделик" ақпараттық платформасының көмегімен жіберіледі

Ерекше білім беру қажеттіліктері бағдарламасы бойынша жұмыс

Мақсаты: әр баланың табысты дамуы, физикалық және психикалық денсаулығын сақтау, педагог-психологтың, әлеуметтік педагогтың қызметін оңтайландыру үшін қолайлы жағдайлар жасау, ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға психологиялық қолдау көрсетуді ұйымдастыру, мектепте жоспар әзірленіп, келесі міндеттер айқындалды:

Оқушыларды ерекше білім беру қажеттіліктеріне тәрбиелеу және оқыту мәселелерінде педагогтер мен ата-аналардың психологиялық құзыреттілігін арттыру.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық сүйемелдеуді жүзеге асыру. Педагогтар мен ата-аналарға арналған ұсынымдар әзірлеу (ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды сүйемелдеудің өзекті мәселелеріне және диагностикалау нәтижелері бойынша) мамандардың сүйемелдеуіне мұқтаж ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың деректер базасын түзету

Диагностикалық, түзету-дамыту, ағарту іс-шараларын, жеке және топтық консультацияларды жүргізуге дайындық

Мектептің педагогикалық кеңестерінде сөз сөйлеу (ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылармен жұмыс бойынша) педагогтердің әртүрлі бағыттар бойынша ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылармен психологиялық жұмыс барысы туралы мәліметтер алуы №

Психологиялық қызметтің жұмысы жоғарыда қойылған міндеттерді шешуге бағытталған. Жұмыс жоспары жасалды, қызметті түзету жүргізілді. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың жеке істері, тексеру хаттамалары зерделенді, жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуге мұқтаж оқушылардың деректер базасы салыстырылды.

Мектепке ерекше білім беру қажеттіліктері бар бірінші сынып оқушыларының бейімделу диагностикасы, 5, 10 сынып оқушыларының бейімделу барысы, жоғары сынып оқушыларының емтихан тапсыруға психологиялық дайындығын зерттеу, 9 сынып ББЖМ.

Түзету-дамыту бағыты

Жоспарға сәйкес мектепке бейімделу деңгейі төмен балалармен (1 сынып оқушылары) топтық түзету-дамыту сабақтары, мазасыздықтың жоғары деңгейін көрсеткен 5 сынып оқушыларымен топтық және жеке сабақтар өткізілді.

"Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу" бағдарламасын диагностикалау процесінде анықталған оқушылармен топтық сабақтар ұйымдастырылды және өткізілді. Анықталған тәуекел тобындағы оқушылармен, әртүрлі есеп түрлерінде тұрған оқушылармен түзету-дамыту сабақтары.

Жас ерекшеліктерін және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, білім алушылардың әлеуметтік-психологиялық бейімделуіне және олардың жан-жақты тұлғалық дамуына жағдай жасау үшін жадынамалар, дәріс материалдары дайындалды.

Профилактикалық бағыт

Бір жыл ішінде (сұраныс бойынша) жас жасөспірімдердің психологиялық денсаулығын сақтау және нығайту мақсатында олардың стресске төзімділігін дамыту арқылы тренингтік сабақтар өткізілді: "біз жеңе аламыз!", "Біз агрессиясыз сөйлесе аламыз"

"Тәуекел тобындағы "балалармен жұмыста мектептің әлеуметтік-педагогикалық қызметімен өзара іс-қимыл бойынша жұмыс жалғастырылды
Консультативтік бағыт.

Ата-аналарға кеңес берілді: "Отбасы және оның ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланы дамыту мен тәрбиелеудегі рөлі". Бейімделу кезеңінде балаларды қолдаудың әдістері мен тәсілдері туралы ата-аналардың хабардарлығы, "Сіздің балаңыз бесінші сынып оқушысы"

Ақпарат "Кунделик" ақпараттық алаңында, ватсапп, Instagram-да жарияланды.

Эмоциялық шиеленісті жеңілдету, стресске төзімділікті арттыру бойынша жеке консультациялар өткізілді. "Мектептегі татуласу қызметі "жұмысын жалғастырды (даулар мен жанжалдарды шешуге көмек)

Білім беру процесіне қатысушыларды ақпараттандыру бойынша ағарту іс-шаралары ұйымдастырылды. Ерекше білім беру қажеттіліктері "Отбасы және оның денсаулығы бұзылған баланы тәрбиелеудегі рөлі" тақырыбында

мұғалімдердің психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін қолдау (стенд, жадынамалар буклеттер, семинарлар), ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларға жеке кеңес беру. Сынып жетекшілеріне, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін мұғалімдерге ұсыныстар дайындалды.

Бағдарламаның жыныстық қол сұғылмаушылық бойынша жұмысы

Бағдарлама жұмысына: педагогтар, ата-аналар ұжымы, оқушылар қатысады. Ақпарат ақпараттық алаңдарда, мектеп сайтында, ақпараттық стендтерде жарияланады және орналастырылады.

Ақпараттық стендтерде кәмелетке толмағандарға қатысты зорлық-зомбылық пен зорлық-зомбылық кезінде көмек сұрауға болатын орындар туралы ақпарат орналастырылған. Қатыгездік жағдайларын анықтау мақсатында "Тәуекел тобындағы" отбасыларға барды

Сынып жетекшілеріне кеңес берілді. Ауызша журнал

"Жыныстық тұтастық дегеніміз не?", "Кәмелетке толмағандарға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу"

"Мінез-құлық және қауіпсіздік ережелері туралы" сынып сағаттары өткізілді. Сынып сағаттарында "Нашақорлықтың, маскүнемдіктің, уйтқұмарлықтың, темекі шегудің алдын алу" салауатты өмір салты тақырыбында сабақтар өткізілді. Оқушыларға "салауатты өмір салты туралы" жадынамалар дайындалды

Педагог-психологтар дайындаған: бейне – презентациялар: "Қыздардың жеке гигиенасы", 6-7 сынып оқушыларына арналған "Жасөспірімдердің жеке гигиенасы", 8-9 сынып оқушыларына арналған "Ерте жүктіліктің" алдын алу, 9-11 сынып оқушыларына "Ерте жыныстық қатынастың салдары". 7-9 сынып оқушылары үшін "Қауіпсіздік ережелері", "Зорлық-зомбылықтан қалай қорғануға болады?» 10-11 сыныптар

"Сенім поштасы" жұмысын жалғастыруда. Әлеуметтік педагог "зорлық-зомбылық жағдайларын анықтау мақсатында оқушыларға сауалнама жүргізді" Кәмелетке толмағандармен, жастармен отбасылық қолайсыздықтың, балалардың қадағалаусыз қалуының, құқық бұзушылықтардың алдын алу жөніндегі жұмыстарда қызметтермен ынтымақтастық, медицина қызметкерлерімен, балаларды қатыгездіктен қорғау жөніндегі полиция қызметкерлерімен ынтымақтастық жүзеге асырылады.

Жадынамалар дайындалды: оқушыларға арналған жадынамалар "Қалай жыныстық қанаудың құрбаны болмауға болады" оқушыларға арналған жадынамалар "Құрбан болмау үшін не білу керек", "Балалар мен жасөспірімдерге арналған ережелер", "Сенің қатты болмайсың!» Ата-аналарға арналған жадынамалар (заңды өкілдер). "Ата-аналарға арналған жеке басының жыныстық қол сұғылмаушылығы жөніндегі жадынама және ұсынымдар", "Балалар мен жасөспірімдерге арналған ережелер", "Сенің берік болма!»

Мектеп кітапханашысы" материалдарға шолу " дайындады адамгершілік тақырыптарына мерзімді баспасөз, "ұлы ағартушылардың кеңестері мен бағыттары"стендтік ақпараты ресімделді

Сынып жетекшілерінің әдістемелік Кеңесіндегі хабарламалар: "Балалар мен жасөспірімдердің әлеуметтік-психологиялық бейімделуі"

"Қорқытудың алдын алу"

"Жасөспірім кезіндегі девиантты мінез-құлық"

"Денсаулық пен өмірлік дағдыларды қалыптастыру, сондай-ақ кәмелетке толмағандар арасында суицидтің алдын алу"Бағдарламасының жұмысы

Мектеп басшысы жанындағы кеңестерде сөз сөйлеу

"9 сыныптардағы оқу – тәрбие процесінің жай-күйі"

"Мұғалімдердің кәсіби күйіп қалуының алдын алу"

Әдістемелік Кеңес

"1 сынып оқушыларымен жұмыста мұғалім мен психологтың өзара әрекеті"

Сыныптық-жалпылама бақылау

Оқушыларды балалармен тәрбиелеу және дамыту мәселелері бойынша арнайы білім беру процестерімен кеңесу.

Педагогикалық кеңес:"Мұғалімнің психологиялық құзыреттілігі"

• "Оқушылардың сабақтағы іс-әрекетін ынталандыру және оны жүзеге асыру үшін жағдай жасау

Сынып сағаттары, акциялар, жадынамалар:

"Біз салауатты өмір салтын қолдаймыз" акциясы бірқатар әңгімелер, бейне-презентациялар.

Жадынамаларды дайындау:

"Тәуелділік түрлерінің алдын алу"

"Жасөспірімдердегі жаман әдеттерді ерте анықтау"

"Ересектер мен балалар арасындағы қарым-қатынас принциптері"

Ата-аналар жиналыстары, чаттардағы хабарламалар:

"Суицидтік мінез – құлықтың алдын алу", интернет-кеңістіктегі қауіпсіз мінез-құлық тақырыбы бойынша 1-11 сыныптар аралығында ата-аналар жиналысы өткізілді. Ата-ана бақылауы". "Өтпелі кезеңнің ерекшеліктері, ерте жыныстық қатынастың, ерте жүктіліктің алдын алу. Жыныстық қол сұғылмаушылық. Жасөспірімдер қылмысы".

"Баланы мектепке қалай дайындау керек", балалардың мектепте оқуға психологиялық дайындығы- "бірінші сыныпқа бірінші рет",

"жасөспірімдердің суицидінің себептері", "дағдарыс жағдайында жасөспірімге көмек көрсетудегі ересектердің рөлі"

"Емтиханға дайындық", "жасөспірімдерді ҰБТ тапсыруға дайындау кезінде ата-аналарға психологиялық көмек" - Мектеп сайты, 5-сынып

оқушыларының жас ерекшеліктері "бірінші рет бесінші сыныпқа"

"Назар аударыңыз: қорқыту!» «

* Бастауыш сынып жетекшілеріне арналған кеңестер

тақырыптар бойынша: "балалардың мектепке психологиялық дайындығы",

"бастауыш мектеп жасындағы балалардың сипаттамалары", "мектептегі бейімделу және соған байланысты оқу қиындықтары".

* 5,10 сынып жетекшілеріне арналған кеңестер: оқушылардың әлеуметтік-психологиялық ерекшеліктері

Мұғалімдерге, ата-аналарға жадынамалар дайындау. Мектеп сайтымен жұмыс

Сабақ-Денсаулық

"Денсаулық-байлықтан қымбат" сынып сағаты

Темекі шегудің алдын алу бойынша профилактикалық іс-шаралар

Тәуелді балалармен және олардың ата-аналарымен жеке кеңес.

Девиантты мінез-құлық балаларымен әңгімелер.

Есірткіге тәуелділіктің алдын алу бойынша бірқатар әңгімелер.

* "Тәуелділіктің алдын алу" сынып сағаты

* Сынып сағаты " Біз салауатты өмір салтын ұстанамыз!»

* "Есірткі мен ЖИТС жоқ!»

* Психология онкүндігі

Психологиялық кеңес беру

Мектеп оқушыларына кеңес беру-жасөспірімдер мен жоғары сынып оқушыларына бағытталған практикалық жұмыстың маңызды түрлерінің бірі. Негізінен кеңес беру оқушының өтініші бойынша ұйымдастырылады (әдетте жасырын).

Балаларға жанжал кезінде, күшті эмоционалды тәжірибе жағдайында психологиялық көмек пен қолдау көрсетіледі. Алайда, маман жасөспірімнің ерікті өтінішін күтпестен белгілі бір қадам жасауы керек жағдайлар бар. Бұл жағдайда оқушыны диалогқа және мәселелерді шешу процесіне тарту өте маңызды.

Тақырып бойынша тәуелді балалармен жеке консультациялар (сұраныс бойынша)

"Салауатты өмір сүру дағдылары", "бас тарту әдеттері", "менің хоббиім әлемі", "менің жетістіктерім мен жетістіктерім". Сындарлы өзара әрекеттесу мәселелері бойынша жеке консультациялар барысында психологиялық көмек.

Қарым-қатынастың негізгі проблемасы болып табылатын ата-ана-бала, мұғалім – оқушы, мұғалім-ата-ана және басқалар әртүрлі қатынастар жүйелеріндегі тұлғааралық және топаралық қақтығыстарды шешу жағдайларында мұғалімдерге кеңес беру, әдетте, жанжалды талқылау жағдайында ұйымдастырылады. алдымен әр адаммен бөлек, содан кейін-бірлесіп. Психолог жанжалға қатысушылардың эмоционалды шиеленісін жеңілдетуге көмектеседі, талқылауды сындарлы бағытқа аударуға тырысады, содан кейін даулы жағдайды шешудің қолайлы жолдарын бірге табады. Мейірімділік, адамгершілік, ішкі адалдық көрінетіні маңызды. Сондықтан конфликтологиялық жұмыс оң нәтиже береді.

Ата - аналарға кеңес беру әдетте ата-аналардың өтініші бойынша ғана емес, сонымен қатар педагог-психологтың бастамасымен де жүзеге асырылады. Ата-аналар қосымша диагностикалық ақпарат алады, сондай-ақ баласында Елеулі психологиялық проблемалар анықталған жағдайда немесе

олардың отбасындағы Елеулі эмоционалды тәжірибелер мен оқиғаларға байланысты психологиялық қолдау алады. Қалай болғанда да, нәтижесінде жұмыс ата-аналар мен мектеп психологының мектептегі оқу кезеңінде баланы сүйемелдеу міндеттерін шешудегі бірлескен әрекеттері туралы шартпен аяқталады.

Психологиялық қызмет түрлері

№	Жұмыс нысандары, іс-шаралар	Өткізілген іс-шаралар саны 2021-2022	Өткізілген іс-шаралар саны 2022-2023	Өткізілген іс-шаралар саны 2023-2024
1	Стендтік ақпарат. Мектеп сайты	196оқушылар, ата-аналар жұртшылығы	197-оқушылар, ата-аналар қоғамы	19ұ-оқушылар, ата-аналар қоғамы
2	Шағын дәрістер	32	30	30
3	Сынып сағат	20	21	23
4	Әңгімелер	35	37	35
5	Акциялар	5	5	5
6	Денсаулық сабақтары	10	11	10
7	Психологиялық ойындар	2, онкүндік ішінде -3	2, онкүндік ішінде -2	
8	тренинг	13	14	15
9	Жиналыстар, конференциялар	10	11	12
10	Диагностикалық жұмыс Сауалнама-	16 9	15 8	15 8
11	Сынып жетекшілеріне әдістемелік ұсыныстар оқыту семинарлары тренингтік сабақтар	12 7 4	15 8 4	17 8 4
12	Әдістемелік кеңесте сөйлеген сөздері	2	2	2

	Сынып жетекшілерінің әдістемелік бірлестігі директорының жанындағы кеңесте	2 5 -	2 5 -	2 5 1
	Степногорск қ. ТЖ жөніндегі меңгерушінің кеңесінде ГМО - да, Педагог-психологтардың семинарларында сөз сөйлеу	-	1	1 (областной семинар)
13	Топтық сабақтар (1,5,9, 11 сыныптар)	Жоспар бойынша	Жоспар бойынша	Жоспар бойынша
14	Жеке ккконсультации Оқшылар Ата-аналар мұғалімдер	67 35 22	31 30 11	42 33 21
15	Жеке сабақтар (үйде оқыту)	Жоспар бойынша	Жоспар бойынша	Жоспар бойынша
16	Педагог психологтардың қалалық әдістемелік бірлестігіне бару	Білім бөлімінің жоспары бойынша	Білім бөлімінің жоспары бойынша	Білім бөлімінің жоспары бойынша

Қорытындылар. Өткен кезеңде жүргізілген консультативтік жұмыс өте тиімді болды және консультативтік бағыттың барлық қажетті міндеттерін шешуге мүмкіндік берді.

Психологиялық-педагогикалық жүйенің негізгі әдістері сүйемелдеу өнер көрсетеді:

* психологиялық тренингтер (психолог-желілік мұғалім, психолог - желілік оқушы, психолог – line және Off-line режимдеріндегі куратор-психолог;

on-line және Off-line, "Ватсап" режимдерінде, "Ютуб" арнасының роликтерінде және т. б. кеңес беру

Маңызды психологиялық міндеттердің бірі-арттыру

оқушыларды жалпы мектепте оқуға ынталандыру, мұғаліммен қашықтықтан оқыту байланысында олардың белсенділігін қолдау.

Оқушылардың, педагогтардың ата-аналарының ағартушылық қызметіне ерекше көңіл бөлінеді.

Оқушыларға " Қашан жоқ деп айту керек!"(5-7 кл.), "Жанжалды жағдай, өзін қалай ұстау керек"(8-9 кл.), "Мамандықты қалай таңдауға болады. Мен не білуім керек" (8-9 кл.), "Стрессті жеңілдетудің 9 қарапайым тиімді әдісі" (5-9 кл.)," Стресс " (5-11 кл.)

Бейне – презентациялар: "Ал сіз өзіңізді ТЖ-да қалай ұстау керектігін білесіз "(1-11 сынып)," Эмоционалды жағдайды Әлеуметтік – психологиялық сүйемелдеу "(1-5 сынып), " Мамандықты қалай таңдауға болады. Мен не білуім керек "(8-9 сынып), " Жанжалды жағдай. Өзін қалай ұстау керек" (4-10 сынып)," Кибербуллинг", " түйіндемені қалай құруға болады..", "Жұмысқа орналасу кезіндегі әңгімелесу" (9-11 кл.), "Онлайн режиміндегі кәсіптік бағдар беру тесттері" (9-11 кл.)

Ата-аналарға кеңес беру (сәуір)

"Өтпелі жас" (5-8 кл.)," Проблемалы жасөспірім " (5-7 кл.)," орта мектептегі басты жетістіктер "(3-4 кл.), " болашақ бірінші сынып оқушыларына 10 пайдалы кеңес "(0-1 кл.), " біздің балалар дайын ба ?.."(0-11 кл.), "қалай жақсы ата-ана болу керек" (1-7 кл.).

Әлеуметтік сипаттағы бейнероликтер

Педагогикалық ұжымның консультациялары

"Біз қырағы боламыз!", "Деструктивті ағымдар", "қорқыту", "Кибербуллинг" Ақпарат мектептің сайтына қойылады, ата-аналардың, оқушылардың чаттарына "Ватсапп", "Кунделик"ақпараттық алаңының көмегімен жіберіледі

Өзін-өзі тәрбиелеу.

Педагог-психологтар жоспарланған іс-шараларға, онлайн курстарға, кездесулерге, кеңестерге қатысуды жалғастыруда . Сөйлеуге, сабаққа арналған материал зерттеліп, әзірленуде. консультациялар

Қорытынды-жалпылау кезеңі

Есептік құжаттама жүргізілуде.

Қорытындылар:

Осылайша, мектептің әлеуметтік-психологиялық қызметі мектеп бітірген кезде оларды ересек өмірде өзін-өзі анықтауға дайындықпен қамтамасыз ететін оқушылардың психологиялық және жеке дамуына барынша ықпал етеді.

Әлеуметтік-психологиялық қызметтің дамуына байланысты мектептің тәрбиелік мүмкіндіктері кеңейуде. Әлеуметтік-психологиялық қызметтің тәрбиелік әлеуетін іске асыру мектеп түлегінің әлеуметтік бейімделген, өзін-өзі жүзеге асыратын тұлғасын қалыптастыруға, Қазақстанның болашағына лайықты азаматтарды тәрбиелеуге елеулі түрде ықпал ететін болады

Педагог – психолог: *Г.Г.* Гемерлинг Н.Г.
Г.Е. Досова Г.Е.

